

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

ЄВРО 2012 – ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Методико-бібліографічні матеріали

Харків – 2012

ББК 78.34
К 83

“Євро 2012 – історія та сучасність”: Методико-бібліогр. мат. / Упр. культури і туризму Харк. облдержадмін., Харк. обл. універс. наук. б-ка; ред.-уклад. Г.В. Бакаєва, М.М. Григор’єва - Х.: ХОУНБ, 2012.

Методико-бібліографічні матеріали “Євро 2012 – історія та сучасність” присвячені актуальній спортивній події – проведення Євро-2012 в Україні. В матеріалах висвітлена історія створення та проведення континентальної першості, діяльність України з підготовки до фіналу Євро-2012. Подано методичні матеріали до проведення заходів цієї тематики в бібліотеці.

Для бібліотечних працівників та користувачів бібліотек.

Укладач: Г.В. Бакаєва, Григор’єва М.М.

Редактор: Л.М. Федотова

Комп’ютерний набір: Григор’єва М.М.

Комп’ютерна верстка: Григор’єва М.М.

Відповідальна за випуск: Н.І.Шостко

Чемпіонат Європи з футболу – визначне спортивне змагання, яке відбувається раз на чотири роки між національними командами Європейського континенту. За популярністю жодне видовище не може зрівнятися з футболом. Більшість людей на планеті відносять себе до його любителів. І особливо зараз, коли Україна готується до проведення фіналу чемпіонату Європи, зріс інтерес до футболу і в нашій країні, навіть люди, що не дуже цікавляться футболом, з нетерпінням чекають Євро-2012. Вибори організаторів чемпіонату Європи з футболу 2012 проходили з 2005 по 2007 роки від початку формування заявок на проведення турніру до фінального вибору кращої з них. 18 квітня в Кардіфі на черговій сесії УЄФА був оголошений переможець конкурсу на проведення першості. Перемогу одержала спільна заява Польщі та України, які отримали 8 голосів з 12. Саме ці країни будуть проводити фінальний етап чемпіонату.

Для України футбольний чемпіонат - можливість відкрити країну для Європи. Щоб гідно зустріти гостей з усього світу, показати традицію української гостинності, дотримуючись принципів права людини, суспільство і влада країни та кожного міста повинні готуватися. Україна, посилюючи свій імідж у світі як країна з демократичними перетвореннями та європейськими цінностями, культурним минулим та національними традиціями, у проведенні Євро-2012 повинна показати готовність запобігати ризикам, особливо коли це стосується відносин між громадянами різних країн, футбольними фанатами, які можуть не зрозуміти одне одного. Причинами цього можуть бути мовний бар'єр, різниця між культурами, звичаями і звичками.

Попри все, 89% українського населення позитивно налаштовані щодо проведення турніру, причому половина з них не просто, а дуже схвалюють Євро. Такі дані соціопитування, проведеного компанією з маркетингових та соціальних досліджень Gfk Ukraine, яка опитала понад 5 тисяч респондентів, серед яких були як мешканці приймаючих міст, так і іноземці. За даними опитування, від євротурніру українці найбільше очікують модернізації інфраструктури та залучення інвестицій, тоді як іноземні відвідувачі України вважають, що найбільшою перевагою стане популяризація нашої країни у світі. Особливо запеклі вболівальники радіють можливості нашої збірної виступати в фіналі чемпіонату, вірять в нашу перемогу.

Бібліотеки як центри, що забезпечують реалізацію інформаційних та культурних потреб користувачів, також не повинні залишити без уваги таку актуальну та суспільно значущу подію.

Становлення європейського футболу. Створення УЄФА

Люди здавна грали в футбол. Як тільки у людини з'явився вільний від добування їжі час, вона захотіла його чим-небудь зайняти. Оскільки під рукою не опинилося книг, відео та Інтернету, то варіантів в неї було небагато. Малювати. Напиватися та бешкетувати. Подорожувати... А ще краще – грати. Що може бути краще та природніше, ніж поштовхати що-небудь ногами?

Традиційно батьківщиною сучасного футболу називають Англію, але багато народів сперечаються про те, де виникла ця гра. Китайці (куджу), японці (кемарі), римляни (гарпастум), греки (епіскірос), середньовічні італійці (кальчо) та французи (ла шуль), вікінги (кнаттлейкр) та гренландські ескімоси (аксантук) – всі грали в

ігри, які нагадують футбол. А ось, наприклад, Міжнародна футбольна федерація офіційно визнала Китай батьківщиною футболу. Тому будьте обережні, вважаючи, що це Англія.

Хай там як, а зародження футболу в такому вигляді, в якому ми знаємо його зараз, відбувалося саме в Англії, в Європі. Прагнення визначити, оцінити, порівняти силу окремих спортсменів та команд в межах одного континенту штовхало керівників спортивних організацій на створення континентальних змагань. Уже в кінці ХІХ ст. проводилися європейські змагання з різних видів спорту. Здавалося, треба подумати про такий популярний вид спорту, як футбол.

В офіційних документах чемпіонат Європи з футболу має також іншу назву – «Кубок Анрі Делоне» в честь людини, яка розробила проект змагань та запропонувала його ФІФА (Federation Internationale de Football Association - Міжнародна федерація футбольних асоціацій) ще в 1927 році. В той час Південна Америка вже проводила континентальний чемпіонат (з 1916р.), але для Європи це було зарано аж до створення УЄФА (Union Europeenne de Football Association – Союз європейських футбольних асоціацій). Як член ФІФА Анрі Делоне разом з Жюлем Ріме вже доклали зусиль до заснування Кубку світу (Чемпіонат світу, Кубок Жюля Ріме) серед національних збірних. Але щоб здійснити мрію про європейський кубок, знадобилося більше трьох десятиків років.

Стало зрозумілим, що самостійний турнір для збірних Європи може відбутися тільки після появи єдиної футбольної організації континенту. 15 червня 1954 року в Базелі відбулася установча конференція за участю представників 25 європейських країн. На ній було прийняте рішення про створення Європейського футбольного союзу, вибрані члени керівного органу. В жовтні 1954 року виконавчий комітет постановив розробити проект проведення першого континентального турніру.

Союз європейських футбольних федерацій сьогодні.

З того часу головною метою діяльності УЄФА був розвиток європейського футболу на засадах єдності та солідарності. Це спортивний орган, який не має урядових повноважень, а лише займається питаннями адміністративного характеру, постійно відстежуючи зміни в сучасному футболі, представляє інтереси своїх членів - європейських національних асоціацій. Від початку до складу УЄФА входили 25 федерацій. Поступове зростання їх кількості тривало до початку 1990-х, коли у зв'язку з політичними подіями в Східній Європі і розпадом СРСР родина УЄФА розширилася досить суттєво.

Сьогодні під егідою організації зібрані 53 національні асоціації. Принципи функціонування та задачі, які стоять перед організацією, сформульовані в «Одинадцяти цінностях УЄФА»:

1. Насамперед - футбол. У всій нашій діяльності ми мусимо керуватися, перш за все, інтересами футболу. Футбол - насамперед гра, а вже потім продукт. Насамперед - спорт, а вже потім ринок. Насамперед - шоу, а вже потім бізнес.

2. Структура піраміди та субсидіарність. У міжнародному та європейському футболі автономність спорту відображається в структурі футбольної піраміди. ФІФА, УЄФА та національні асоціації працюють пліч-о-пліч, намагаючись

вирішувати - де це можливо - проблеми на місцевому рівні. Це дозволяє максимально чутливо та ефективно відстоювати інтереси футболу.

3. Єдність та лідерство. В УЄФА немає місця диктаторству. Ми збережемо за собою керівну роль, однак діятимемо в дусі взаємної згоди. Окрім національних асоціацій, в рамках діяльності Стратегічної ради УЄФА з професіонального футболу ми залучимо до прийняття рішень усі зацікавлені сторони європейського футболу (ліги, клуби, гравців). Ми прагнемо тіснішої співпраці з уболівальниками, без котрих професіональний футбол годі уявити.

4. Добросовісне управління та автономність. УЄФА та національні асоціації дотримуються принципів добросовісного управління, під котрим мається на увазі відкритість, демократія, прозорість та відповідальність. Саме тому УЄФА захищає автономність футбольних структур, щоб вони - під керівництвом національних асоціацій - виступали в ролі інстанцій, що приймають остаточні рішення щодо футбольних питань без втручання органів державної влади.

5. Масовий футбол та солідарність. Найпопулярніший в світі вид спорту безпосередньо залежить від дитячо-юнацького та аматорського футболу, що ними по всій планеті займаються чоловіки, жінки та діти. Професіональний футбол є лише верхівкою айсберга. УЄФА і надалі відстоюватиме інтереси футболу та докладатиме додаткових зусиль, щоб збільшувати користь суспільству від спорту. Позаяк сила футболу криється в його дитячо-юнацькому та любительському секторі, ми повинні у відповідність із законодавством зберігати місцеву, регіональну та національну самобутність футболу.

6. Захист та освіта молоді. Як головний орган управління європейським футболу УЄФА несе спортивну та моральну відповідальність. Міжнародні трансфери молодих футболістів супроводжуються значними ризиками. Не слід забувати, що гравці, котрим ще не виповнилось 18 років, це - діти та підлітки. Ми прагнемо захистити майбутнє дітей в футболі та вберегти їх від виїзду закордон у занадто юному віці.

7. Спортивна честь та парі. Букмекерство приносить великий прибуток футболу, проте одночасно - і великі ризики, загрожуючи чесності турнірів. Немає нічого поганого в тому, що футбол отримує частину доходів від тоталізатора. Однак наше першочергове завдання - і надалі захищати футбол від корупції та належним чином проводити змагання, зберігаючи справжній дух гри.

8. Фінансовий "фейр-плей" та баланс витрат. УЄФА дотримується принципів "фейр-плей" як на полі, так і за його межами. Повага до правил чесної гри в фінансових питаннях веде до прозорості та відповідальності, що в свою чергу допомагає захищати спортивний складник футболу та, власне, самі клуби. Це не дозволить клубам накопичувати борги та зрештою опинитися на межі банкрутства або зникнення, а змусить їх вести свою діяльність відповідно до реальних фінансових можливостей.

9. Національні збірні та клуби. Змагання національних збірних та клубів - життєво важливі та взаємодоповнюючі елементи сучасного футболу. УЄФА продовжить підтримувати та зміцнювати баланс між обома його секторами, позаяк від цього безпосередньо залежить розвиток гри на національному, європейському та міжнародному рівнях.

10. Respect. Respect - означає "повага", і це головний принцип футболу. Футбол годі уявити без поваги. Поваги до футболу, єднання, багатоманітності, благородства, здоров'я гравців, правил гри, арбітрів, суперників та вболівальників. Відповідно, в футболі не має бути місця для расизму та ксенофобії, жорстокості та допінгу. Футбол об'єднує людей та змушує їх забути про відмінності. Під формою не видно кольору шкіри, і для УЄФА так буде завжди. Расизм та будь-які інші форми дискримінації - неприпустимі. УЄФА не терпітиме насилля ані на полі, ані на трибунах. Футбол має бути взірцем для всіх

11. Європейська спортивна модель та специфіка спорту. УЄФА - європейська організація, котра відстоює інтереси європейської моделі спорту. Її характерними рисами є фінансова солідарність між різними рівнями європейського спорту та відкритість турнірів, що забезпечується системою переходів між дивізіонами - тобто принципом підвищення та пониження в класі. Саме на цьому ґрунтується спорт загалом та футбол зокрема. Ми зобов'язані захищати цю модель, тому що футбол не можна класифікувати як певний вид економічної діяльності. І він не може таким вважатись. Ми збираємось і надалі оберігати унікальну природу спорту та не сумніваємось, що наші аргументи будуть врешті-решт почуті - заради самого футболу.

За 58 років існування УЄФА перетворилася в активну динамічну організацію, набула впливу. Штат її зростав з року в рік, але посада президента залишалася незмінною. Президент УЄФА представляє інтереси Союзу європейських футбольних асоціацій та головує на Конгресі УЄФА, а також на засіданнях Виконавчого комітету УЄФА. У випадку нічийного підсумку будь-якого голосування йому належить право вирішального голосу. Президентами Європейського союзу футбольних асоціацій в різні роки були:

Е. Шварц (Данія) – 1954-1962

Г. Відеркер (Швейцарія) – 1962-1972

А. Франкі (Італія) – 1973-1983

Ж. Жорж (Франція) – 1983-1990

Леннарт Йоханссон (Швеція) – 1990-2007

Мішель Платіні (Франція) – 2007-...

Мішель Платіні обраний шостим президентом УЄФА на XXXI Конгресі УЄФА, що відбувся в Дюссельдорфі 26 січня 2007 року. У березні 2011-го в Парижі його було переобрано на другий термін під час голосування на XXXV Конгресі УЄФА. Наразі він також є віце-президентом ФІФА. І це не дивно, адже за його плечима славетна кар'єра футболіста. Платіні був капітаном французької національної команди, яка виграла домашній чемпіонат Європи-1984. Він також є рекордсменом за числом голів (9), забитих у фінальних турнірах європейської першості.

Проведення чемпіонатів Європи

Що ж до історії чемпіонатів, то спочатку навіть такі країни, як, ФРН, Італія, Швеція, Бельгія виступали проти континентального турніру, мотивуючи це тим, що Кубок Європи заважає повноцінно відпочити гравцям професійних клубів. А футбольні федерації Англії, Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії підкріпили

відмову виправданням, що в ці ж терміни проводиться чемпіонат Великої Британії серед збірних. Незважаючи на багато численні відмови та нарікання, перший розіграш кубку пройшов у встановлені строки.

Загальну історію чемпіонатів (13) можна відобразити в такій таблиці:

Кількість учасників	Кількість фіналістів	Команди фіналу	Країна проведення фіналу	Володар кубку
1960				
17	4	Чехословаччина СРСР Франція Югославія	Франція	СРСР
1964				
29	4	Данія СРСР Іспанія Угорщина	Іспанія	Іспанія
1968				
31	4	Англія Італія СРСР Югославія	Італія	Італія
1972				
32	4	Бельгія Угорщина СРСР ФРН	Бельгія	Федеративна Республіка Німеччини (ФРН)
1976				
32	4	Чехословаччина Нідерланди ФРН Югославії	Югославія	Чехословаччина
1980				
31	8	ФРН Чехословаччина Нідерланди Греція Бельгія Англія Іспанія Італія	Італія	ФРН
1984				
32	8	Данія	Франція	Франція

		Бельгія Югославія Іспанія Португалія ФРН Румунія Франція		
1988				
32	8	ФРН Італія Іспанія Данія СРСР Нідерланди Ірландія Англія	ФРН	Голландія
1992				
33	8	Швеція Данія Франція Англія Нідерланди Німеччина Шотландія СНД	Швеція	Данія
1996				
47	16	Англія Болгарія Данія Іспанія Італія Нідерланди Німеччина Португалія Росія Румунія Туреччина Франція Хорватія Чехія Швейцарія Шотландія	Англія	Німеччина
2000				
49	15	Англія	Голандія та	Франція

		Бельгія Данія Іспанія Італія Нідерланди Німеччина Норвегія Португалія Румунія Словенія Чехія Швеція Югославія	Бельгія	
2004				
50	16	Англія Болгарія Греція Данія Іспанія Італія Латвія Нідерланди Німеччина Португалія Росія Франція Хорватія Чехія Швейцарія Швеція	Португалія	Греція
2008				
50	16	Австрія Швейцарія Польща Португалія Італія Франція Греція Туреччина Чехія Німеччина Хорватія Росія Іспанія Швеція	Швейцарія та Австрія	Іспанія

		Румунія Нідерланди		
2012				
51	16	Польща Україна Німеччина Іспанія Італія Англія Нідерланди Греція Данія Росія Франція Швеція Ірландія Португалія Хорватія Чехія	Україна Польща	та ?

Фінальні турніри чемпіонатів Європи відбуваються раз на 4 роки, однак разом з відбірковим турніром і паузою між відбірковим і фінальним турніром він триває майже 2 роки. У відбіркових змаганнях до ЧЄ 2012 року брала участь 51 команда. У фінальному турнірі, що проводиться протягом місяця в заздалегідь обраній країні-господарці, беруть участь 16 команд: 15, що вибороли це право за підсумками відбіркового турніру, і збірна країни-господарки. У 2000, 2008 року господарками були дві країни.

Що ж до правил відбору, то з початку він проходив за олімпійською системою. До ½ фіналу суперники, поділені жеребкуванням на пари, двічі грали між собою – на своєму та полі суперника, визначаючи учасників наступного кола змагань. Півфінали, фінал та зустріч за 3-тє місце склалися з одного матчу та проходили на стадіонах однієї з країн, чия команда здобувала право виходу в ½ фіналу.

Після перетворення Кубка Європи в чемпіонат формула турніру була змінена. Зміни в основному стосувалися відбіркової стадії змагань. Згідно з новою формулою, команди на першому етапі поділяються на кваліфікаційні групи. При формуванні груп застосовується принцип розсіювання, який дозволяє уникнути об'єднання в одній групі сильніших команд. У відбіркових групах команди грають у два кола – на своєму та полі суперника. Переможцями групових турнірів вважаються команди, які набрали більшу кількість очок. Якщо рівна кількість очок – перевага надається команді, яка має кращу різницю забитих та пропущених м'ячів. Для переможців змагань у групах проводиться нове жеребкування, і команди діляться на чвертьфінальні пари. Чвертьфінали складаються з 2 матчів – на своєму та чужому полі. Переможець визначається за кількістю очок, набраних у матчах. Півфіналісти збираються в одній з країн, чия команда перемогла в ¼ фіналу,

проводять нове жеребкування, і в півфіналах, які складаються з одного матчу, визначають учасників фіналу. У випадку, якщо матчі закінчуються внічию, додається 2 тайми по 15 хв., серія пенальті. Команді - переможцю Чемпіонату Європи вручається кубок, гравцям команди-чемпіона - золоті медалі УЄФА. Визначається також команда, що посіла друге місце, з 1984 року матч за третє місце не проводиться.

Україна готується до Євро-2012

На Чемпіонаті Європи збірна СРСР сягла частіше і сильніше, ніж на світових форумах. У першому же чемпіонаті радянські футболісти здобули перемогу. Збірній України у зв'язку з європейськими чемпіонатами поки похвалитися нічим.

Навесні 2003 року попередню концепцію організації Чемпіонату Європи в Україні вперше публічно представив голова Федерації футболу України Г. Суркіс. Але він вирішив, що Україна самотійно не має багато шансів, щоб їй доручили організацію такого грандіозного заходу, тому звернувся з ідеєю до керівництва Польської федерації футболу (PZPN). 27 вересня 2003 року у Львові було підписано згоду про співробітництво між федераціями. Після підготовки заяви, спільна місія закінчилася успіхом. 18 квітня 2007 року Виконавчий комітет Союзу європейських футбольних асоціацій прийняв рішення про надання Україні та Польщі прав на організацію Чемпіонату Європи з футболу УЄФА Євро 2012. Рішення супроводжувалося в Польщі та Україні сподіваннями, що організація такого вагомого міжнародного спортивного заходу сприятиме між іншим зростанню інтересу до України та Польщі зі сторони інвесторів та туристів, прискоренню економічного розвитку країн, розвитку дитячо-юнацького футболу.

За результатами відбіркового туру, у фінальний турнір пройшли такі збірні:

Група А: Польща, Греція, Росія, Чехія

Група В: Нідерланди, Данія, Німеччина, Португалія

Група С: Іспанія, Італія, Ірландія, Хорватія

Група D: Україна, Франція, Швеція та Англія

Фінальна частина Євро-2012 між цими командами проводиться у чотирьох містах: Київ, Харків, Львів, Донецьк (Україна) та Варшава, Познань, Гданськ, Вроцлав (Польща). Розподілення команд на груповий етап фінального турніру відбулося 2 грудня 2011 року в Києві, в Національному палаці мистецтв «Україна». Фінальний матч Євро-2012 відбудеться в Києві

З метою належної підготовки та проведення УЄФА Євро 2012™, Польською та Українською футбольними асоціаціями на прохання УЄФА створено дві самотійні структури - Місцеві організаційні комітети (МОК) «Євро 2012 Польща» та «Євро 2012 Україна». У рамках підготовки до турніру Місцевий організаційний комітет «Євро 2012 Україна» спільно з УЄФА реалізує 57 проектів різних напрямів, з-поміж яких - співпраця з приймаючими містами, управління стадіонами та аеропортами під час проведення турніру, організація транспорту, безпека та правопорядок в офіційних місцях турніру, організація роботи волонтерів, технічне обслуговування, програми сталого розвитку, організація офіційних церемоній, перед турнірні заходи, а також промоція самого турніру.

Як бачимо з таблиці, господарі фіналу чемпіонату аж тричі здобували перемогу, особливо легше це стало зробити через запровадження з 1980 року місця у фіналі для збірної країни-господарки. Тому українська збірна має шанси виграти кубок. Хай там як, але найголовніше завдання України – якнайкраще організувати проведення фінальних чемпіонатів. Для цього нам треба зробити дуже багато. Спочатку підготовка пішла не дуже активно. Представники УЄФА, що прибули на церемонію жеребкування фінальної частини, зізналися, що не вірили в те, що Україна зможе належне підготуватися. Але, як заявляє Джованні Інфантіно, «Роботу, розраховану на 20 років, в Україні зробили за 2. Ми задоволені підготовкою обох країн...». Крім будівництва нових стадіонів, доріг, готелів для проведення чемпіонату потрібно близько 12 тисяч (!) волонтерів з України. Згідно опитування, проведеного командою volunteers2012.org.ua, тільки 18 % зареєстрованих на сайті волонтерів з України мають досвід роботи. Чи зможуть наші волонтери бути конкурентними при відборі по відношенню до добровольців з європейських країн? Головне для волонтера – привітність, комунікабельність, вихованість, знання мов, бажання вчитися і допомагати людям. Також має значення привітність і гостинність самих українців.

Офіційна емблема і девіз чемпіонату були представлені на Михайлівській площі в Києві 14 грудня 2009 року на спеціальній церемонії. Емблема Євро-2012 - це зелена гілка з трьома квітами, дві з яких мають кольори польського й українського прапорів, а третя - у вигляді футбольного м'яча. У емблемі використані мотиви витинанок – традиційних для Польщі та України візерунків, вирізаних з паперу. Витинанки символізують місцеву флору і фауну, висловлюють повагу землі. Девіз – «Створюємо історію разом». Ціль емблеми і девізу – надати Євро-2012 індивідуальний характер, підняти престиж одного з найбільших спортивних подій світу та підвищити інтерес до нього.

Харківський аспект підготовки

Харків, як відомо, місто, яке приймає матчі Євро-2012. А підготовка в Харкові це насамперед стадіон «Металіст» та аеропорт.

Історія створення сьогоденного обласного спортивного комплексу «Металіст» сягає далекого 1925 року. Перевагою місця розташування арени було те, що практично впритул до неї проходила перша трамвайна колія. Автором проекту виступив студент-архітектор Зіновій Перміловський. Повністю стадіон був готовий в кінці травня 1927 року. Згодом стадіон заводу ім. Малишева кілька разів змінював і вигляд, і назву («ХПЗ», «Зеніт», «Трактор», «Дзержинець», «Авангард»).

В програмі підготовки до проведення Євро-2012 стадіон «Металіст» був повністю реконструйований і 5 грудня 2009 року відбулося його урочисте відкриття вже в новому, суперсучасному вигляді. На харківському стадіоні «Металіст» пройдуть три змагання: 9 червня о 18.00 Нідерланди-Данія; 13 червня 20.45 Нідерланди-Німеччина; 17 червня о 20.45 Португалія-Нідерланди.

Звісно, не у всіх бажаючих є квитки на омріяні матчі турніру. Для тих, хто не зможе потрапити на стадіон, в усіх приймаючих містах будуть побудовані спеціальні фан-зони. В Харкові вона буде розміщена на площі Свободи. Утім, фан-зона на площі Свободи в дні чемпіонату буде жити не тільки футболом.

Режисерська група розробила програму, розраховану на різні музичні та естетичні смаки вболівальників. На площі плануються виступи професійних колективів драматичних театрів, кожен з яких повинен підготувати прем'єрну виставу, враховуючи специфіку виступів на відкритих майданчиках.

Учбово-тренувальні бази Харкова:

- база «Металіст» в селищі Високе;
- стадіон «Олімпік»;
- «Superior Hotel»

Міжнародний аеропорт «Харків» – один з найважливіших об'єктів столиці Слобожанщини, що реконструюються нині у рамках підготовки до проведення фінальних ігор Чемпіонату Європи з футболу 2012 року, адже більшість вболівальників, які відвідають нашу країну у червні 2012, виберуть повітряний транспорт. Відкриття першого терміналу МА «Харків» 28 серпня 2010 року, який працюватиме в форматі Євро-2012, стало знаковою подією. На урочистій церемонії презентації першого об'єкту авіатранспортної галузі до 2012 року Президент України В. Янукович назвав новий термінал «Східними повітряними воротами України» і «символом початку нового розвитку Слобожанщини». Запуск нового терміналу, площею в 20 тисяч кв. м., дозволить збільшити пасажиропотік до 800 тисяч людей в рік, а в пік завантаженості аеропорт може приймати до 2 млн. пасажирів. Під час Євро-2012 в МА «Харків» працюватимуть три термінали. Новий термінал має надсучасний вигляд зовні і в інтер'єрі. Головний фасад повністю виконаний в склі в стилі хай-тек, що надає йому легкості. Ноу-хау терміналу – ажурні ферми на стелі, що пропускають природне освітлення. Старий термінал реставрували в радянському стилі.

Свою роботу почав ще один об'єкт ЧЄ з футболу – п'ятизірковий готель «Kharkiv Palace» на площі Свободи. У дні чемпіонату цей готель буде штаб-квартирою УЄФА.

Рекомендується провести такі заходи в бібліотеці:

Тема Євро-2012 – багатюща з точки зору проведення масової роботи з читачами. Це можуть бути заходи для тих, хто цікавиться спортом, футбольних фанів, заходи з питань толерантності і прав людини, знайомство з країнами Європи:

- Зустрічі з футболістами краю;
- Футбольні змагання «Бібліофутбол»;
- Фан-зона «Євро-2012» - символи, гасла, команди, приймаючі міста.

Книжково-ілюстративні виставки:

1. «Євро-2012 в Україні (Харкові)» або «... днів до Євро», де інформація про підготовку, проведення чемпіонату буде оновлюватися.
2. «Кубок Анрі Делоне» - історія створення чемпіонату Європи.
3. «Люблю я про футбол читати, тому що хочу більше знати, і ти читай, не зволікай, давай, за наших вболівай!» - про футболістів національної збірної.
4. «Футбол.ua» або «Українці у футболі» - про вітчизняний футбол та успіхи за межами країни.
5. «Гра джентльменів» - історія футболу, правила.
6. «Історія одного успіху» - про футболістів краю.

7. «Футбол світу та світ футболу» - про футбольних кумирів різних часів.
8. «Лицарі футбольних полів».
9. «А Ви хоч раз побували на футболі?»...

Конкурси творчих робіт:

1. Кращий малюнок, плакат, листівка, виріб.
2. Краща електронна презентація.
3. Вірш, гімн, пісня.

«ЄВРО – СВЯТО ЄДНОСТІ ДУХУ І ПЕРЕМОГ»

Книжкова виставка

*За морями, за горами,
За дремучими лесами,
Где расцвел зеленый дол,
В королевстве был футбол.*

Я. Костюковский

I. ЯК ВСЕ ПОЧИНАЛОСЬ АБО КУБОК АНРІ ДЕЛОНЕ (заснування, формат проведення чемпіонату)

*Я видела, как клуб пошел на клуб
в присутствии футбольного
начальства...*

И лишь вратарь во рту ворот качался

М. Раскатов

II. СКІЛЬКИ? ХТО КОЛИ? (Статистика Чемпіонату Європи)

*А ударчик — самый сок,
Прямо в верхний уголок!*

А. Вознесенский

III. РАДЯНСЬКА ТА УКРАЇНСЬКА ЗБІРНІ НА ЧЕМПІОНАТІ ЄВРОПИ

*Играет футболист, но никогда
Не забывает он о главной цели —
Победе коллектива. В самом деле,
Он только часть всеобщего труда.*

Р. Бехер

IV. 2012: УКРАЇНА ВІРИТЬ У ЄВРО 2012

*Какой болельщик безучастен
И не волнуется, крича,
Когда кипят умы и страсти
Вокруг мяча?*

А. Безыменский

V. НАШ ПАРТНЕР ПОЛЬЩА

*А погода чудная,
И в руках билет.
— Положенье трудное! —
Говорит сосед.*

А. Барто

VI. ХАРКІВ – ПРИЙМАЮЧЕ МІСТО.

*Яростно и упоенно,
Нынче стоит у планеты в ушах
Рев стадиона.*

К. Ваншенкин

«СПОРТ – НОМЕР ОДИН»

Викторина

1. Что такое «футбол»? (**Футбóл** (англ. *football* - «ножной мяч»)- командный вид спорта, в котором целью является забить мяч в ворота соперника ногами или другими частями тела (кроме рук) большее количество раз, чем команда соперника. В настоящее время самый популярный и массовый вид спорта в мире.)
2. Какое место в мире по популярности занимает футбол? (По популярности и распространённости на планете футбол является игровым видом спорта номер один).
3. Назовите, пожалуйста, дату рождения футбола. (Датой рождения футбола считается 1863 год, когда была организована первая Ассоциация футбола и составлены правила, похожие на современные.)
4. Какие организации осуществляют контроль, управление и распространение футбола? (Основной является ФИФА, расположенная в Цюрихе, Швейцария. Она занимается организацией международных соревнований мирового масштаба, в частности чемпионата мира. Далее идут континентальные организации и организации по странам, областям и городам и т. д. У каждой имеются обязанности по организации соответствующих футбольных соревнований, контролю за деятельностью входящих в них клубов, распространением и популяризацией футбола в регионе.
5. Когда была создана ФИФА – международная футбольная федерация? (ФИФА была создана 21 мая 1904 года Штаб-квартира ФИФА находится в швейцарском городе Цюрихе. На данный момент президентом ФИФА является Зепп Блаттер.)
6. Назовите, пожалуйста, древнегреческую богиню победы в сражениях и состязаниях (Ника, в римской миф. – Виктория).
7. Король футбола, ставший королем кофе (Пеле).
8. Какие бывают разновидности футбола? (Существует множество разновидностей футбола, в основном с меньшим количеством игроков, в том числе: футзал - мини-футбол (играются в зале на специальном покрытии); дворовый футбол (играется на любом покрытии на полях любого размера любым количеством людей); пляжный футбол (играется на песке); «речной футбол» (по колено в воде, ежегодный турнир в английском г. Бёртон), «болотный футбол» (играется на болоте); футбольный фристайл (заключается в исполнении всевозможных финтов и трюков), футдаблбол (играется двумя мячами). Также настольный и виртуальный футбол.
9. Футбол и литература. Назовите, пожалуйста, произведения, посвященные футболу?
«Футбольные сказки» - автор Алдир Шлее (Бразилия),
«Футбольная горячка» - автор Ник Хорнби (Англия),
«Чертополох и чаша Грааля» - автор Робин Дженкинс (Шотландия),
«Хем и футбол» - автор Налинакши Бхаттчарья (Индия),
«Фабрика футбола» - автор Джон Кинг (Англия),
«Мы идем» - автор Дуги Бримсон (Англия).
10. Футбол в кинематографе. Какие Вы знаете фильмы о футболе?

- «Страх вратаря перед одиннадцатиметровым»- режиссёра Вима Вендерса 1972 год.
- «Финал Кубка» - режиссёра Ёрана Риклиса 1982 год.
- «Удостоверение» - режиссёра Филиппа Дэвиса 1995 года
- «Кубок» - режиссёра Каньесте Норбу 1999 года.
- «Играй как Бекхэм» - режиссёра Гуриндера Чадхи 2002 года
- «Фабрика футбола» - режиссёра Ника Лова 2004 год.
- «Гол» - режиссёра Дэнни Кэнона 2005 года
- «Вратарь» - режиссёра Семёна Тимошенко 1936 год.
- «Мой лучший друг, генерал Василий, сын Иосифа» - режиссёра Виктора Садовского 1991 года.

11. Футбол и пресса. Множество журналов и газет посвящено спорту номер один, назовите самые популярные.

1. Еженедельник «Футбол»
2. Журнал «Великие клубы»
3. France Football – фр. журнал
4. La Gazzetta dello Sport – ит. газета
5. Kicker Sportmagazin – нем. журнал
6. Four-four-two – брит. журнал
7. Marca – исп. газета
8. El Grafico – аргент. журнал

12. Что в футболе понимают под словом «дерби».

(Под *дерби* в футболе понимаются матчи команд из одного города или наиболее непримиримых соперников, острота борьбы в которых достигает наивысшего накала, а уровень поддержки болельщиками поднимается на самую высокую планку. В большинстве случаев клубы, между которыми проходит дерби, являются историческими соперниками.)

12. Сколько команд будут принимать участие чемпионате Европы по футболу? (16 сборных команд).

13. Назовите, пожалуйста, города, где будет проходить финал Евро-2012. (Киев, Харьков, Донецк, Львов, Варшава, Гданьск, Вроцлав, Познань)

14. Название стадионов, где будет проходить Евро-2012. («Олимпийский», «Металлист», «Донбасс Арена», «Арена Львов», «PGE Arena Gdansk», « Национальный стадион» (Варшава), Городской стадион (Познань), Городской стадион (Вроцлав).

15. Существует словарь футбольных терминов. Кто больше назовет футбольных терминов.

Автогол - мяч, забитый футболистом в свои ворота.

Арбитр - футбольный судья.

Аренда - переход игрока из одного клуба в другой на оговорённое клубами время, по истечении которого он обычно возвращается обратно.

Аритмия - смена (иногда частая) темпа игры. Аритмия может быть следствием физической усталости игроков или преднамеренной частью игровой концепции.

Атака - продвижение к воротам противника.

Аут (от англ. out, выход) - выход мяча за боковую линию.

Аутсайд - фланговый, крайний вместе, играющий на правом или левом фланге.

Аутсайдер - команда, находящаяся в конце турнирной таблицы.

Бомбардир - игрок, который чаще других забивает голы, результативный форвард.

Вынос - сильный удар по мячу игроком защищающейся команды с целью выбить его как можно дальше от своих ворот и разрядить таким образом обстановку.

Голкипер - вратарь, игрок, непосредственно защищает ворота и имеет отличные от остальных футболистов своей команды права и функции на поле.

Гол - взятие ворот, когда мяч полностью пересек их линию в пределах каркаса.

Допинг - запрещённые к употреблению спортсменам медицинские препараты и вещества, которые повышают физические способности человека, придавая ему искусственное преимущество над другими.

Дриблинг - умение футболиста на скорости обыгрывать одного или нескольких оппонентов, ловко держа мяч возле ног и продвигаясь вместе с ним вперед.

"Золотой мяч" - приз лучшему игроку, выступающему в Европе.

Кальчо - название футбола, который употребляется в Италии.

Мундиаль - второе название чемпионата мира по футболу.

Навес - пас, выполненный с фланга, когда мяч летит в игрока высоко по воздуху.

Пас - передача мяча от одного футболиста другому.

Плей-офф - матч "на вылет", когда в паре противников победитель выходит в следующий раунд соревнований, а проигравший теряет право продолжать борьбу в турнире.

Силовая борьба - элемент игры, когда футболисты с помощью контактной борьбы (толкотня в пределах футбольных правил) борются за мяч.

Трансфер - переход футболиста в другой клуб.

Фланг - часть поля, приближенная к боковой линии.

Форвард - нападающий, игрок линии атаки, задачей которого является забить гол в ворота соперника.

Хавбек - полузащитник, игрок средней части поля, связное звено между обороной и атакой своей команды.

Хет-трик - три гола, забитые одним футболистом в течение одной игры.

СТАДИОНЫ ЕВРО 2012

«Олимпийский» (Киев)

В ходе подготовки стадиона к Чемпионату Европы 2012 года Олимпийский стадион был реконструирован.

Особенность предложенного немцами проекта — прозрачная кровля, закрывающая трибуны от дождя из специального мембранного тентового покрытия, что даёт дополнительное преимущество для травяного газона.

Вместимость уменьшили с 83 450 сидячих мест до 70 050 мест за счёт расширения проходов на сектора. Над трибунами соорудили навес из современного материала, накрывший 100 % посадочных мест. Кроме того улучшен обзор игрового поля.

Во время чемпионата Европы по футболу 2012 года на стадионе должны пройти запланированные три матча группового этапа, один из четвертьфиналов и финал чемпионата Европы по футболу.

«Донбасс Арена» (Донецк)

4 октября 2010 года на заседании в Минске Исполнительный комитет УЕФА утвердил официальный календарь финальной стадии чемпионата Европы по футболу 2012 года. На донецком стадионе «Донбасс Арена» должны пройти три игры группового этапа, четвертьфинал и полуфинал.

Внешний дизайн стадиона был разработан английской компанией «АрупСпорт». Одной из главных отличительных черт дизайна является полная остеклённость фасада.

Официальная вместимость стадиона составляет 51 504 места. Для продажи предназначены не все места, а только 51 172 места из общего количества: общие места для зрителей (47 171), ВИП-места (3 133), места в корпоративных ложах (868).

«Арена Львов» (Львов)

«Арена Львов», открывшийся 29 октября 2011, является одной из арен для проведения чемпионата Европы по футболу 2012 года.

Львовский стадион рассчитан на 32 767 мест, из которых примерно 300 - для почётных гостей в VIP-зоне и около 150 в зоне скайбоксов. Конструкция мест запроектирована таким образом, чтобы создавать максимальный эффект присутствия зрителей на поле. Все они находятся под навесом, часть которого будет прозрачной.

Прекрасную видимость поля обеспечивает отсутствие «мёртвых» зон и современное освещение, обеспечивающее качественную видеосъёмку.

Возле стадиона выделено 6 тысяч квадратных метров для парковки автомобилей теле- и радиокompаний, а также 1593 парковочных места для обслуживающего персонала и VIP-гостей.

«Металлист» (Харьков)

В 2007 году была начата полная реконструкция стадиона Металлист. Были реконструированы восточная и южная трибуны.

5 декабря 2009 года «Металлист» был торжественно открыт после реконструкции. Старый навес, который закрывал лишь часть западной и северной трибун, был демонтирован.

Оператор может снимать действия с любой точки поля.

Следуя требованиям безопасности зрителей, территория вокруг стадиона была разбита на секторы, которые ограждены друг от друга и имеют свои собственные выходы. Общая вместимость стадиона составляет 38 633 места.

Стоимость реконструкции стадиона составляет 600 млн. гривен.

Национальный стадион (Варшава)

Вместимость Национального стадиона 58 000 человек. Его строительство началось в 2009 и к концу 2011 года он должен быть закончен. Национальный стадион примет матч открытия и ещё 2 матча группового этапа (оба — с участием сборной России), четвертьфинал, и полуфинал чемпионата Европы по футболу 2012 года, который совместно проведут Польша и Украина.

На стадионе будут проводиться матчи: Польша-Греция, Польша-Россия, Греция-Россия, а также 1/4 и 1/2 финала.

Городской стадион (Познань)

Городской стадион — многофункциональный стадион в Познани, Польша. В последнее время используется в основном для проведения футбольных матчей. Является домашней ареной клуба «Лех». В настоящий момент на стадионе проводится планомерная реконструкция, после окончания которой вместимость вырастет до 46 500 зрителей, и трибуны станут полностью крытыми. Стадион входит в число арен чемпионата Европы 2012 года, на нём пройдут 3 матча группы С.

На стадионе будут проводиться матчи: Ирландия-Хорватия, Италия-Хорватия и Италия-Ирландия.

Городской стадион (Вроцлав)

Городской стадион — футбольный стадион в польском городе Вроцлаве, который примет матчи чемпионата Европы по футболу 2012 (в списке стадионов чемпионата является самым большим по высоте). Является домашней ареной для местной команды «Слёнск». Вместимость составляет 42 771 человека.

Строительство стадиона началось в апреле 2009 года и было завершено в июне 2011 года. Официальная церемония открытия состоялась 10 сентября 2011 года: на стадионе состоялся боксёрский поединок между Виталием Кличко и Томашом Адамеком. Стадион расположен рядом с шоссе А8 и аэропортом. Арена примет три матча группового этапа, в том числе один матч с польской сборной.

PGE Arena Gdansk (Гданськ)

PGE Arena Gdansk — футбольный стадион в Гданьске, одна из арен, где пройдут матчи Евро-2012. Вместимость стадиона составляет около 44 тысяч зрителей.

Строительство стадиона началось в 2008 году и завершилось в 2011 году.

Снаружи стадион внешне напоминает янтарь, широко встречающийся на Балтийском побережье. Стоимость строительства сооружения оценивается в 623 млн. злотых.

Стадион был официально открыт 6 августа 2011 года. Ожидается, что арена примет три матча группы С и четвертьфинал чемпионата Европы. После Евро-2012 на стадионе будет играть местный футбольный клуб «Лехия».

«ЄВРОКУБОК ТА ЄВРОВІДНОСИНИ»

Диспут

До процесу підготовки та проведення залучити фахівців з правоохоронних, правозахисних та футбольних структур.

Питання до обговорення:

1. Що таке футбол, як не релігія, що таке футбол, як не війна. (про схожість футболу з релігією, матчу з воєнними діями).
2. Впізнання знаків ненависті та їх недопущення на стадіоні.
3. Для чого існують футбольні правила.
4. Різниця між поняттями «вболівальник», «фанат», «фанатизм».
5. Расизм в футболі - це злочин, який скоєний перед мільйонами глядачів.
6. Інтеркультурна комунікація та гостинність під час проведення Євро-2012.
7. 11 цінностей УЄФА.

«ЧЕМПІОНИ НАРОДЖУЮТЬСЯ У...»

Сімейне свято

Для проведення заходу треба запросити футболіста (футболістів), батьків з дітьми.

За місяць до проведення оголосити про фотоконкурс «Футболісти і футболістики».

План заходу

1. Зустріч з футболістом (футболістами)
2. Конкурс «Найкраща єврофутбольна сім'я»:
  - «Мій тато – знавець футболу»
  - «Що мама повинна зробити до футбольного матчу»
  - «Нескінченне Євро-2012»
  - Футбольні естафети
3. Нагородження учасників.

Бібліотекар: Гра з м'ячем у давні часи мала військово-прикладний характер. Вона розвивала швидкість, кмітливість, силу, мужність – якості, потрібні для ведення бойових дій. Утім, учасникам ігор мужність була необхідна і в мирному житті, бо тих, хто програли чекали різного роду покарання. Наприклад, в Китаї переможені зазнавали жорстоких тортур (їх били бамбуковими палками), а індіанців майя в разі програшу жорстоко позбавляли життя.

Футболіст: Так, добре, що в наш час такого не відбувається. Футбол має чітко визначені правила, і вони не дозволяють вбивати переможених. В Англії футбол називають «джентльменською грою для хуліганів». *(Запрошений розповідає про своє дитинство, чому він присвятив своє життя футболу, які якості виховує спорт. Учасники заходу задають питання).*

Бібліотекар: А що ж до наших читачів, то вони теж добре знаються на футболі. Чи не так? Переконатися у цьому нам допоможе конкурс «Найкраща єврофутбольна сім'я». ...*(Ім'я запрошеного)*, чи згодні Ви бути суддею?

Футболіст: Звісно. Приємно іноді побувати на місці рефері.

Бібліотекар: Тоді увага: перше змагання – вікторина «Мій тато – знавець футболу»

Змагання проводяться таким чином: бібліотекар готує рівну кількість питань для кожного татуса. За кожну правильну відповідь – один бал. В разі нічиєї проводиться «додатковий тайм» - питання, на які відповідає перший, хто відгадав. Щоб уникнути безладу, виберіть спеціальний знак (піднята рука, дзвіночки, тощо).

Футболіст: *(оголошує результати)*

Бібліотекар: Схоже, ми не помилилися, татусі у вас таки знавці... А мами що ж? Чи є серед вас вболівальниці?... Хай там як, а як поводитися під час чергового матчу по телевізору вони знають. Другий наш конкурс так і називається: «Що мама повинна зробити до футбольного матчу»

Конкурс проводиться у формі показухи. Кожна сім'я-учасник обговорює між собою, яким чином мама буде показувати, як вона готується до футбольного матчу. Час для кожної мами – 5хв. Переможе найкмітливіша і найспритніша.

Конкурс «Кульконоги»

Бере участь вся команда. Кожному на нозі прив'язують кульку. Завдання кожного лопнути кульку на нозі суперника і не дати йому лопнути свою. Переможе та команда, яка останньою залишиться з нелопнутою кулькою.

Конкурс «В руці – ложка, в ложці – м'яч!»

Для проведення потрібні ложки та кульки (що нагадують м'яча, це можуть бути цукерки, м'ячики для настільного тенісу в обгортці або пофарбовані та ін.). Учасники повинні пронести ложку з м'ячем в зубах, не впустивши. Переможцем вважається той, хто жодного разу не впустив ложку (або найменшу кількість разів).

Нескінченне Євро-2012

Беруть участь молодші представники сімей. Кожен по черзі називає який-небудь факт, пов'язаний з проведенням Євро-2012, наступний продовжує з того слова, з якого закінчив перший. Повтори не допускаються. Той, хто не зможе продовжити або думає більше 15 с., вибуває.

«ТРЕНУЙ М'ЯЗИ – ГРАЙ, ТРЕНУЙ МОЗОК - ЧИТАЙ»

Футбольний день в бібліотеці

Захід проводиться у два етапи: перший у бібліотеці, другий – у спортивному залі або, якщо дозволяє погода, на відкритому футбольному полі.

Для проведення потрібно два ведучих: бібліотекар, хлопець старшого віку.

Бібліотекар: Найулюбленіша, найпопулярніша гра в усьому світі – футбол.

Хлопчик: Правда, щойно сів за уроки, а у дворі під вікном загував футбольний м'яч. І хай би ти був хоч першим відмінником, і нема для тебе нічого дорожчого від завтрашньої п'ятірки, а так і манить тебе у двір, на футбольний майданчик.

А якщо в телепрограмі стоїть матч «Динамо» - «Шахтар», то майже напевне батько займе місце перед телевізором і нікому не дасть перемкнути його на іншу програму, хай по ній навіть чергову суперсерію показують.

Є тут якась таємниця : інакше чому круглий м'яч має таку владу над людиною, причому саме футбольний.

Бібліотекар: Може, таємниця в тому, що футбол незвичайно простий і універсальний – адже у нього можна грати де завгодно і чим завгодно. А до речі, чим? (відповіді).

Чи знаєте ви, де з'явився футбол?

Хлопчик: Може, в Англії? Там, в 1855 році в місті Шефїлд, було засновано перший в світі футбольний клуб.

Бібліотекар: Справді, утім крім Англії, «батьківські права» на найпопулярнішу в світі гру пред'являють Єгипет та Китай, Греція та Італія. Так, на грецькому острові Самофракія виявлено зображення м'яча, яке відноситься до 2500 року до н.е. Такими зображеннями можуть похвалитися й стіни єгипетський гробниць. Більше того, під час розкопок захоронень єгипетських фараонів знаходили м'ячі, які відносяться до 2-го тисячоліття до н.е.

Приблизно в ту ж епоху в Китаї була поширена гра в м'яча (учасники азартно штовхали його ногами) під назвою «дзю-ню». Трохи пізніше, китайцям стали відомі ще два різновиди гри в м'яча: «чжу-чу» и «цу-дзюй». У Греції згадується кілька ігор: «епіскірос», «фенініда», «гарпаніон». Судячи з назви («гарпастум»), один з варіантів гри з м'ячем у греків запозичили римляни.

Хлопчик: Так, а римські легіонери, які завоювали британські острови, поширили гру в м'яча на територію сучасної Англії.

Бібліотекар: Переможені в боях, кельти досить швидко взяли у римлян реванш. Щоправда, вже не на полі бою, а на ігровому майданчику. Миттю навчившись грати в м'яча, вони завдали римським легіонерам нищівної поразки в «товариському матчі», про що й повідомляють літописи. Здобуто цю перемогу в 217 році нашої ери.

Хлопчик: Саме в Англії захоплення футболом із часом набуло воістину всенародного характеру. Тут же гра в м'яча отримала остаточну назву, що утвердилася назавжди. Футбол походить від англійських слів «foot» – нога і «ball» – м'яч.

Бібліотекар: До XIX ст. вироблялися й певні футбольні правила. Однак деякі з них не можна нині читати без усмішки. Так, скажімо, в збірнику правил 1846 року було записано, що всі матчі, де не відкрито рахунок, мають тривати... не більше трьох днів.

Хлопчик: Шановні, а які правила існують на сьогоднішній день?
(Обговорення)

Бібліотекар: А ви любите грати в футбол?... Пропонуємо змагання!

(Проходить футбольний матч, учасникам та переможцям вручаються пам'ятні нагороди, медалі «Переможець бібліотурніру»).

До програми заходу також можна включити: книжкову виставку, огляд літератури, підведення підсумків конкурсу творчих робіт.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вокруг мяча / Сост. Н. Л. Елин. – М.: Правда, 1987. - 95с. – (Библиотека Крокодила № 9 -10)
2. Всё о футболе : Страны. Клубы. Турниры. Футболисты. Тренеры. Судьи / Сост. А. Соскин. – М.: Физкульт. и спорт, 1972. – 448с.
3. Галич В. Годы над ним не властны : [об истории стадиона «Металлист» в Харькове] / В. Галич // Гол. – 2011. – 4 окт. – С.11.
4. Галич В. НСК «Олимпийский»: show must go on! / В. Галич // Гол. – 2011. – 11 окт. – С. 4.
5. Департамент Євро-2012 [Електронний ресурс] : [сайт] : україн. версія. / Департамент з питань підготовки Євро-2012 з футболу Харківської міської ради. – Текст. і граф. дані. - 2011. - Режим доступу: - <http://www.city-kharkiv.com.ua/uefaeuro2012/uk/>. – Назва з екрана.
6. ЕВРО 2012 Україна и Польша [Электронный ресурс] : [сайт]. – Текст. и граф. данные. – 2011. – Режим доступа: <http://euro-2012.com.ua/>. – Название с экрана.
7. Ініціатива розмаїття [Електронний ресурс] : [сайт] : україн. версія / Східно-Європейський інститут розвитку. – Текст. і граф. дані. – 2011. – Режим доступу: <http://diversipedia.org.ua/rus/events.html?id=125>. – Назва з екрана.
8. Інформаційний центр Україна 2012 [Електронний ресурс] : [сайт] : україн. версія / Укрінформ. – Текст. і граф. дані. - Укрінформ, 2011. - Режим доступу: <http://ukraine2012.gov.ua>. – Назва з екрана.
9. Калюжнов А. Кубок Анри Делоне. История чемпионатов Европы по футболу / А. Калюжнов, Н. Мокеев. – СПб.: Респекс, 1996. – 309с. – (Футбол. История великой игры. Вып. 1)
10. Клисінські Я. С. Организация УЕФА ЕВРО 2012 как современный вызов национальных экономик Польши и Украины [Электронный ресурс] / Я. С. Клисінські // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2011. - Вип. 24. – С. 205-211. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/PORTAL/soc_gum/tppe/2011_24/Zb24_26.pdf
11. Кудрявцев В. Спорт мира и мир спорта / В. Кудрявцев, Ж. Кудрявцева. – М.: Молодая гвардия, 1987. – 336с.: ил.
12. Комитет общественного контроля ЧЕ-12 [Электронный ресурс] : [сайт] / Комитет общественного контроля ЧЕ-12. – Текст. и граф. данные. – 2011. – Режим доступа: <http://komitet12.org.ua/>. – Название с экрана.
13. Львов-2012 [Электронный ресурс] : [сайт] / Львов-2012. – Текст. и граф. данные. – 2011. – Режим доступа: <http://www.lvov.lubov-k.ru/>. – Название с экрана.
14. Марьин С. Харьков готовится к Евро-2012 / С. Марьин // Кадуцей. - 2011. - №1. – С. 38-45.
15. Мировой футбол 1992/93. - М.: Паллада,1994. – 256с. – (Библиотека футбольного болельщика)
16. Николаева Д. Ждём Платини не боясь : [о подготовке к Евро-2012] / Д. Николаева // Гол. – 2011. – 20 сент. – С. 12.

17. Офіційний сайт європейського футболу [Електронний ресурс] : [сайт] : україн. версія / UEFA. – Текст. і граф. дані. - 2011. - Режим доступу: <http://www.uefa.com>. – Назва з екрана.
18. Спорт : дитяча енциклопедія / [В. Малов; худож. А. Рум'янцев, Ю. Станішевський]. – К.: Школа, 2002. – 400 с.:іл. – (Я пізнаю світ)
19. Спорт : для дітей сер. шк. віку / [Упор. М. О. Володарська, Є. Канєвський]. – Х.: Фоліо, 2004. – 317с.
20. Стадіон у Львові до Євро-2012 [Електронний ресурс] : [сайт]: україн. версія. – Текст. і граф. дані. - 2011. - Режим доступу: - <http://stadion.lviv.ua/ua/>. – Назва з екрана.
21. Федерація футболу України [Електронний ресурс] : [сайт] : україн. версія. – Текст. і граф. дані. - 2011. - Режим доступу: <http://www.ffu.org.ua>. – Назва з екрана.
22. ФК Металіст [Електронний ресурс] : [сайт] : україн. версія / ФК Металіст Харків. – Текст. і граф. дані. - 2011. - Режим доступу: <http://metalist.ua>. – Назва з екрана.
23. Франков А. В. Футбол / А. В. Франков. – Х.: Фактор, 2009. – 192 с.: ил.
24. Футбольный портал Евро-2012 [Электронный ресурс] : [сайт] / Футбольный портал Евро-2012. – Текст. и граф. данные. – 2011. – Режим доступа: <http://www.ef2012.com/>. – Название с экрана.
25. Харитонов Д. Футбольные войны : история и футбол – секретные файлы / Д. Харитонов. – Х.: Фолио, 2007. – 218с.
26. Харьков 2012 [Электронный ресурс] : [сайт] / Харьков 2012 – Текст. и граф. данные. – 2011. – Режим доступа: <http://www.e2012.kh.ua/>. – Название с экрана.
27. Цирик Б. Я. Футбол / Б. Я. Цирик, Ю. С. Лукашин. – 3-е изд., испр. и доп. – М.: Физкультура и спорт, 1988. – 207 с.: ил. – (Азбука спорта)
28. Чемпионат Европы // Вит А. На футбольных полях мира / А. Вит, В. Владимиров. – М.: 1969. – С.15-34.
29. Чемпіонат Європи з футболу 2012 [Електронний ресурс] : україн. версія // Вікіпедія : [сайт]. – Текст. і граф. дані. – 2011. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Чемпіонат_Європи_з_футболу_2012. – Назва з екрана.
30. Чемпіонат Європи з футболу Євро-2012 [Електронний ресурс] : [сайт] : україн. версія. – Текст. і граф. дані. – 2011. – Режим доступу: <http://2012ua.net/>. – Назва з екрана.
31. Ющишин С. Українці підтримують Євро [Електронний ресурс] / С.Ющишин // UKRAINE-2012. – 2011. – лип. – С.12-16. – Режим доступу: <http://ukraine2012.gov.ua/magazine/49224/>
32. Якушин М. И. Вечная тайна футбола / М.И. Якушин. – М.: Физкультура и спорт, 1988. – 164 с.
33. Guide Euro 2012 in Ukraine [Електронний ресурс] : [сайт] : україн. версія. – Текст. і граф. дані. – 2011. – Режим доступу: - <http://guide2012.in.ua/uk>. – Назва з екрана.
34. UA.Футбол [Електронний ресурс] : [сайт] / UA.Футбол. – Текст. і граф. дані. - 2011. - Режим доступу: <http://euro2012.ua-football.com>. – Назва з екрана.

35. UEFA EURO 2008^{TM} Чемпионат Европы по футболу 2008 [Текст]: офиц. Путеводитель / Пер. с нем. Е. Пушкарская. – Харьков: Белгород: Кн. клуб, 2008. – 152 с.: ил.